

Nr 272.

Av herrar Jonsson och Hansén, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränsorter.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 132 till 1930 års riksdag angående statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränsorter, hemställes, att riksdagen för ifrågavarande ändamål måtte för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra reservationsanslag av 100 000 kronor att utgå under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

Av den utredning, som förebragts i ärendet, framgår bland annat, att skolöverstyrelsen verkställt en undersökning rörande behovet av nya skolbyggnader inom ifrågavarande delar av landet och därvid kommit till det resultatet, att ett tillfredsställande ordnande av skolbyggnadsfrågan inom de 105 skoldistrikt, undersökningen omfattar, skulle draga en beräknad byggnadskostnad av icke mindre än 23 042 000 kronor.

I skolöverstyrelsens redogörelse meddelas vidare, att av nämnda 105 skoldistrikt endast tre hade en kommunal uttaxering av mindre än 10 kronor per inkomsthundra, medan däremot 51 hade mellan 10 och 15 kronor, 39 mellan 15 och 20, 10 mellan 20 och 25 samt 2 över 25 kronor.

Folkskolinspektörerna, genom vilka skolöverstyrelsen inhämtat vissa primäruppgifter, hava jämväl gjort en beräkning av det byggnadsbehov, som anses böra fyllas under vart och ett av de närmaste fem budgetåren, och därvid kommit till en sammanlagd byggnadskostnad av 9 441 000 kronor, sålunda fördelade:

Budgetåret 1930/31	kronor	2 159 500
» 1931/32	»	1 790 000
» 1932/33	»	1 830 000
» 1933/34	»	1 938 500
» 1934/35	»	1 723 000

Fördelade efter den kommunala uttaxeringen ställa sig de beräknade årskostnaderna på följande sätt:

Budgetåret	Byggnadskostnader för skoldistrikt med en kommunal uttaxering av					Summa kronor
	mindre än 10 kronor	10—15 kronor	15—20 kronor	20—25 kronor	mer än 25 kronor	
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	
1930/1931	20 000	826 000	942 000	250 000	121 500	2 159 500
1931/1932	30 000	601 000	888 000	171 000	100 000	1 790 000
1932/1933	20 000	646 000	809 000	266 000	89 000	1 830 000
1933/1934	520 000	359 000	801 000	140 000	118 500	1 938 500
1934/1935	70 000	505 000	873 000	176 000	99 000	1 723 000
Summa	660 000	2 937 000	4 313 000	1 003 000	528 000	9 441 000

Behovet av skolbyggnader inom de distrikt, som hava från 10 och upp till mer än 25 kronor i kommunal uttaxering per inkomsthundra, är följaktligen så stort, att ett täckande av detsamma beräknas draga en kostnad av 8 781 00 kronor.

Även om, såsom skolöverstyrelsen framhåller, de uppgjorda kostnadsberäkningarna måste betraktas såsom approximativa, äro de dock grundade på vidsträckt under tidigare skolbyggnadsverksamhet vunnen erfarenhet och torde alltfört få anses någorlunda tillförlitliga.

Under alla förhållanden giva de vid handen, att skoldistriktet äro fullständigt urståndsatta att med egna medel under överskådlig framtid fylla behovet av skolbyggnader. Även om statsbidrag tilldelas dem, måste mycket lång tid komma att förflyta, innan erforderliga byggnader bliva uppförda. Skolöverstyrelsen framhåller emellertid betydelsen av att ett eventuellt statsanslag icke sättes för lågt, ty det är, enligt överstyrelsens mening, icke uteslutet, att ett jämförelsevis obetydligt anslag för ändamålet, även om det vore till avsevärd hjälp för ett fåtal skoldistrikt, snarare kan komma att verka hämmande än befrämjande på skolbyggnadsverksamheten i allmänhet därigenom att många skoldistrikt låta byggnadsverksamheten avstanna inför en utsikt, låt vara svag och osäker, att framdeles erhålla bidrag av statsmedel.

Överstyrelsen anser därför, att det anslag, som bör utverkas, icke bör bliva lägre än 500 000 kronor.

Undertecknade ansluta sig i allt väsentligt till skolöverstyrelsens nu relaterade uttalanden och förslag. Vi finna följaktligen det i den kungl. propositionen äskade anslaget till nu ifrågavarande ändamål alldeles för obetydligt i förhållande till det dokumenterade behovet och ämna fördensskull hemställa om höjning av anslaget till 500 000 kronor.

Vi tillåta oss i detta sammanhang erinra därom, att ansökningar om understöd ur det av 1928 års riksdag beviljade anslaget å 100 000 kronor inkommo från icke mindre än 25 skoldistrikt, samtliga i det mest trängande

behov både av de planerade skolbyggnaderna och av understöd till deras uppförande. Men endast sex sökande kunde beviljas understöd. De övriga hava nödgats ställa sina förhoppningar på framtiden. Men deras väntan måste bliva ganska lång. Vi tillåta oss erinra därom, att Kungl. Maj:t icke av 1929 års riksdag äskade medel för nu ifrågavarande ändamål, och riksdagen avslög de motioner, i vilka hemställts om medels beviljande. Även om 1930 års riksdag beviljar anslag, kommer fördenskull längre tid att förflyta, innan nya understöd kunna utdelas, än vad fallet blivit, därest anslag stått till förfogande jämväl för innevarande budgetår. I varje fall har en sådan förskjutning ägt rum, att ett antal skoldistrikt, som kunnat få bidrag, därest anslag kontinuerligt beviljats, nu måste vänta minst ett år, innan de kunna få bidrag.

Under sådana förhållanden är det, enligt vår uppfattning, så mycket mer av behovet påkallat, att det anslag, som nu eventuellt beviljas, blir så stort, att de i fråga om behovet av skolbyggnader mest trängda skoldistrikt kunna erhålla bidrag till avhjälpande av de mest påtagliga bristerna.

Vi tillåta oss slutligen framhålla, att alla de skoldistrikt, som ifrågasätts till erhållande av understöd, äro skattetyngda och att de flesta av dem tillhöra den grupp av svenska kommuner, inom vilka skattetungan är störst och skattekraften minst.

På grund av det anförda få vi hemställa, att riksdagen på grund av Kungl. Maj:ts proposition nr 132 måtte besluta

att till statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, dock ej rikets nordligaste gränssorter, bevilja för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av kronor 500 000 att utgå under de villkor och bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

Stockholm den 4 mars 1930.

Evert Jonsson.

D. Hansén.

